

Egészségügyi és szociális ellátás kapcsolódási pontjai

Együttműködési lehetőségek a szolgáltatást igénybevevők szemszögéből

Dr. Istókné Dr. Puskás Andrea

Képzettség:

Egészségügyi szakjogász

Közzolgálati kompetenciafejlesztő tréner

Diplomás ápoló, Pszichiátriai szakápoló és gondozó

Mediátor, Facilitátor

Betegjogi képviselő

Fókuszpontban a humánszolgáltatások

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) meghatározása szerint:

„Az egészség a teljes testi, lelki, szellemi és szociális jóllét állapota, és nem csupán a betegség vagy fogyatékoság hiánya.”

Fókuszban az ember

Beteg/páciens - Ellátott

Helyzetkép

- ▶ Demográfiai és megbetegedési mutatók
- ▶ Társadalmi hatások
- ▶ Innovációk, kutatások, elméleti és technikai fejlesztések
- ▶ Szakmapolitikai eszköztár, irányítás-felügyelet
- ▶ Stratégiai tervek

Vizsgálható területek

- ▶ Alapelvek, jogszabályi háttér
- ▶ Nyújtott szolgáltatások, igénylési - hozzáférési módjaik
- ▶ Fenntartók
- ▶ Finanszírozási szabályok
- ▶ Kompetencialisták, munkakörök
- ▶ Etikai kódexek
- ▶ Ágazati problémák, erősségek - gyengeségek
- ▶ Azonos feladatok, tevékenységek felkutatása

Cél

Együttműködés és közös szakmai konszenzus

Minőségi élet

Másodlagos cél: gazdaságos működés

Hozzáférés

Együttműködés jogszabályi keretei :1993. évi III. TV a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

Alapszolgáltatások: otthonápolás, pszichiátriai és szenvedélybetegek esetében házi orvos, kezelőorvos

*A családok segítése érdekében **veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer tagja az egészségügyi szolgáltató***

*A **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** keretében biztosítani kell további **egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését***

*Szenvedélybetegek részére nyújtott **alacsonyküszöbű ellátás** keretében okozta **egészségügyi és szociális károk mérsékléséhez szükséges egyes ártalomcsökkentő szolgáltatásokat,***

Egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása

Az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek .. külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról.. az ápolást, gondozást nyújtó intézményben kell gondoskodni, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg.

Amennyiben az ellátást igénybe vevőnek egészségi állapota miatt sürgősségi gyógykezelésre van szüksége úgy az intézmény orvosa az arra illetékes egészségügyi szolgáltatónál kezdeményezi az ellátott pszichiátriai egészségügyi ellátását.

Amennyiben az ellátott személy betegsége miatt ápolásra, gyógykezelésre szorul, ellátása során figyelemmel kell lenni az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) betegek jogait szabályozó rendelkezéseire.

A bentlakásos szociális intézmény vezetője köteles értesíteni, illetve tájékoztatni a jogosultat és az általa megjelölt hozzátartozóját az egészségügyi intézménybe való beutalásáról

Szakápolás átalakítása- Hét Szakápolási központok létrehozása, betegek- munkavállalók – vagyon és feladat átvétele

Együttműködés jogszabályi keretei: 1997. évi CLIV. Tv. Az egészségügyről

- ▶ *Preambulum- tekintettel arra, hogy az egészség fejlesztését, megőrzését és helyreállítását az egészségügy eszköztendszere csak a szociális ellátórendszerrel, valamint a természeti és épített környezet védelmével, illetve a társadalmi és gazdasági környezettel együttesen, továbbá az egészséget támogató társadalmi gyakorlattal és politikával kiegészülve képes szolgálni,*
- ▶ **4§ (3)** Ha jogszabály másként nem rendelkezik, e törvény rendelkezéseit a személyes gondoskodást nyújtó **szociális intézmények által nyújtott egészségügyi szolgáltatások vonatkozásában is megfelelően alkalmazni kell.**
- ▶ **30 §** A betegjogi képviselő és a betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi képviselőt foglalkoztató szerv *
- ▶ **86 §(2)** A család- és nővédelmi gondozás keretében végzett terhesgondozás során figyelemmel kell kísérni a gyermeket váró nő egészségi állapotát, családi, **szociális és munkahelyi körülményeit**, továbbá el kell végezni az anya és a magzat egészségi állapotát figyelemmel kísérő külön jogszabályban meghatározott vizsgálatokat.
- ▶ **100§ (2)** A rehabilitáció egészségügyi, pszichológiai, oktatási-nevelési, foglalkoztatási és **szociális intézkedések tervszerű, együttes és összehangolt, egyénre szabott, az érintett személy tevékeny részvételével megvalósuló alkalmazása.**
- ▶ **106§** Az egészségügyi szolgáltatások közé tartozik a gyógyító-megelőző ellátás keretében végzett, valamint a társadalombiztosítási, vagy **szociális ellátások igénylésével összefüggő egészségügyi szakértői tevékenység, így különösen ***
- ▶ **108A§ (2)** Az (1) bekezdés alapján **egészségügyi szolgáltatóként** az a személy vagy szervezet működhet, aki vagy amely
- ▶ e) * a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 57. § (2) bekezdés a)-d) pontja szerinti **bentlakásos intézményeknek a jogszabályban meghatározott kötelező szolgáltatásai körébe tartozó egészségügyi szolgáltatást nyújt,**

Megkeresések száma 2013-2022.

Év	Betegjog	Gyermekjog	Ellátottjog	Összesen
2013.	9 959	2 261	3 448	15 668
2014.	12 198	4 201	7 563	23 962
2015.	14 080	3 785	9 617	27 482
2016.	14 183	3 943	10 226	28 352
2017.	14 622	5 419	8 281	28 322
2018.	14 102	7 616	8 246	29 964
2019.	16 597	6 552	7 389	30 538
2020.	20 081	5 041	9 272	34 394
2021.	24 350	2 983	9 739	37 072
2022.	22 867	6 282	9 694	38 843
Összesen	163 039	48 083	83 475	294 597

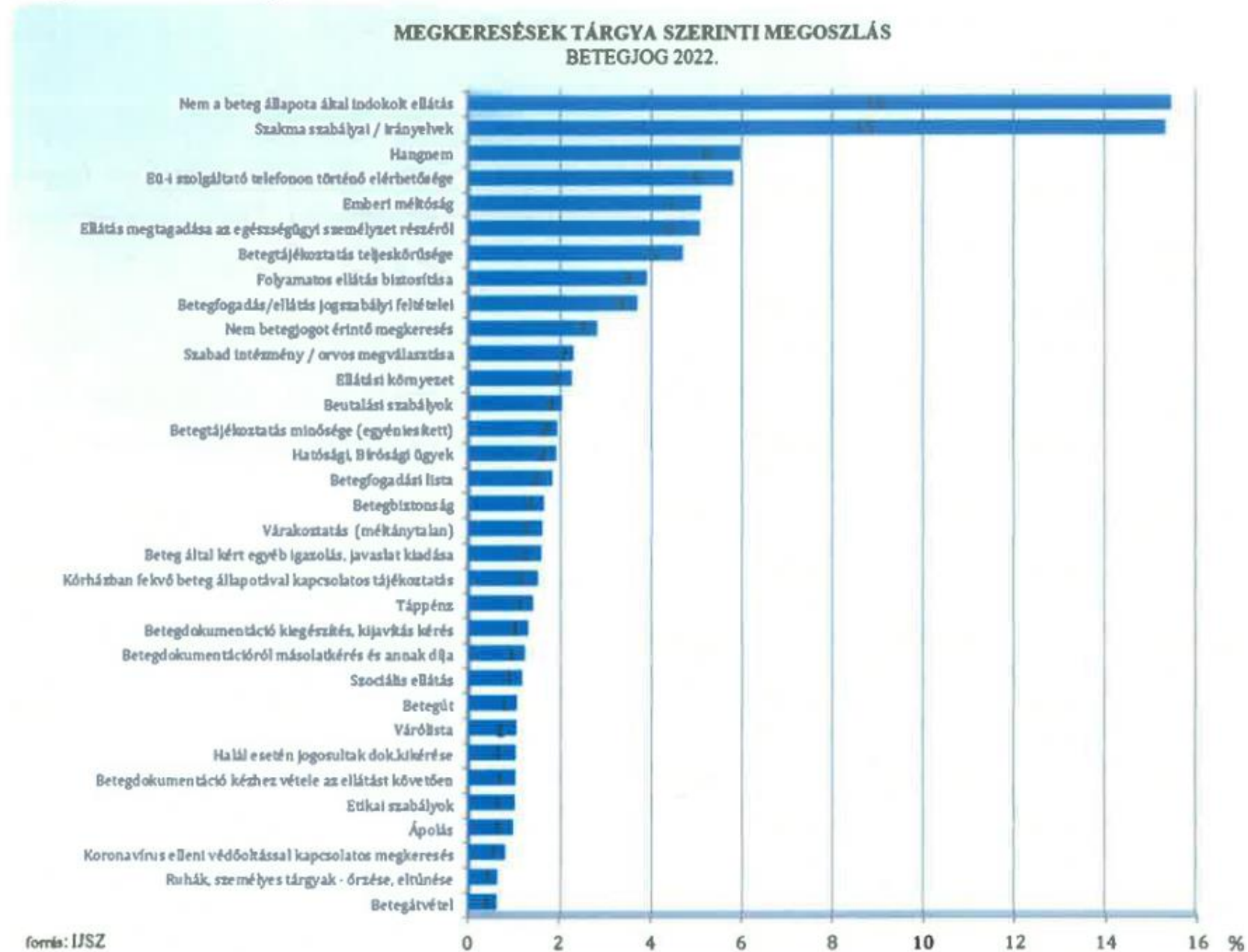
A betegjogi képviselőkhez 2022-ben beérkezett panaszok, és a megkeresésekben érintett betegjogok százalékos megoszlása az alábbi ábrán látható.

ÉRINTETT BETEGJOGOK 2022.

- egészségügyi ellátáshoz való jog 60%
- emberi méltósághoz való jog 12%
- tájékoztatáshoz való jog 9%
- egészségügyi dokumentáció megismeréséhez való jog 7%
- nem betegjogot érintő jog 6%
- kapcsolattartás joga 3%
- gyógyintézet elhagyásához való jog 1%
- orvosi titoktartáshoz való jog 1%
- önrendelkezéshez való jog 0,8%
- ellátás visszautasításának joga 0,2%

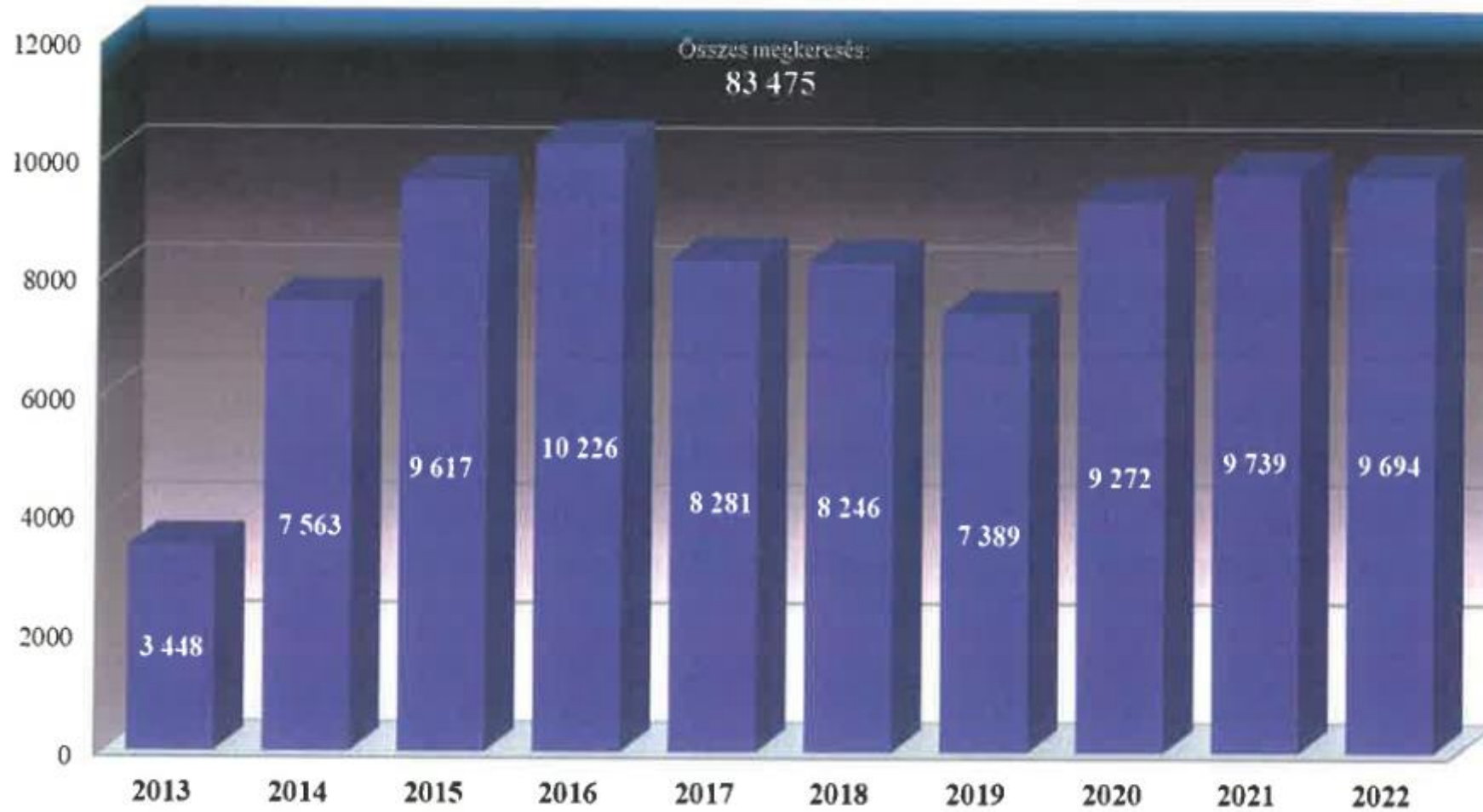
Az alábbi ábra részletesen bemutatja a megkeresések százalékos megoszlását, a megkeresések tárgya szerint.

A megkeresések egészségügyi szakmacsoportok szerinti megoszlását az alábbi táblázatban foglaltuk össze.

BETEGJOGI MEGKERESÉSEK EGÉSZSÉGÜGYI SZAKMACSOPORTOK SZERINTI MEGOSZLÁSA 2022-BEN							
Összes megkeresés: 22 867							
Ssz.	Szakmacsoport	Esetszám	%	Ssz.	Szakmacsoport	Esetszám	%
1.	Háziorvosi ellátás 63	4 357	19,1	26.	Ultrahang diagnosztika és terápia 53	162	0,7
2.	Belgyógyászat 01	2 465	10,8	27.	Rehabilitációs medicina 22	154	0,7
3.	Nem köthető külön szakmacsoportoz	2 406	10,5	28.	Foglalkozás-egészségügyi ellátás 25	152	0,7
4.	Fogászati ellátás 13	1 338	5,9	29.	Patológia és kórszövettan 54	112	0,5
5.	Szülészet-nőgyógyászat 04	1 226	5,4	30.	Betegápolás 73	86	0,4
6.	Pszichiátria 18	1 214	5,3	31.	Gyógyászati segédeszközökkel kapcs. tev. GYS	51	0,2
7.	Ortopédia-traumatológia 10	1 177	5,1	32.	Plasztikai és égéssebészet 20	44	0,2
8.	Stírgősségi betegellátás 46	1 124	4,9	33.	Védőnői ellátás 79	41	0,2
9.	Sebészet 02	1 009	4,4	34.	Klinikai farmakológia és intézeti gyógyszerellátás 70	28	0,1
10.	Neurológia 09	521	2,3	35.	Arc-, álkson- szájsebészet 17	27	0,1
11.	Kardiológia 40	474	2,1	36.	Gyermek- és ifjúságpszichiátria 23	27	0,1
12.	Szemészet 07	446	2,0	37.	Megelőző orvostan és népegészségtan 94	25	0,1
13.	Infektológia 16	422	1,8	38.	Sportorvoslás 26	18	0,1
14.	Röntgendiagnosztika és terápia 51	393	1,7	39.	Népegészségügyi célú szűrések 96	11	0,05
15.	Tüdőgyógyászat (pulmonológia) 19	371	1,6	40.	Dietetika 76	9	0,04
16.	Bőrgyógyászat 08	365	1,6	41.	Igazságügyi orvostan 95	8	0,03
17.	Csecsemő- és gyermekgyógyászat 05	354	1,5	42.	Szakpszichológia 71	8	0,03
18.	Reumatológia 14	339	1,5	43.	Nukleáris medicina 65	8	0,03
19.	Laboratóriumi diagnosztika 50	335	1,5	44.	Transzfúziológia és vérado szolgálat 61	7	0,03
20.	Urológia 11	335	1,5	45.	Klinikai genetika (humángenetika) 67	5	0,02
21.	Fül-orr-gégegyógyászat 06	318	1,4	46.	PET-MRI eljárás 55	5	0,02
22.	Klinikai onkológia 12	275	1,2	47.	Intervenciós radiológia 52	4	0,02
23.	Mentés és betegszállítás 62	232	1,0	48.	Kiegészítő gyógyászati tevékenységek 80	3	0,01
24.	Aneszteziológiai és intenzív betegellátás 15	200	0,9	49.	Honvéd-, katasztrófa és rendvédelem orvostan 93	2	0,01
25.	Fizioterápia 57	172	0,8	50.	Szövet- és sejtbanki tevékenység 60	2	0,01

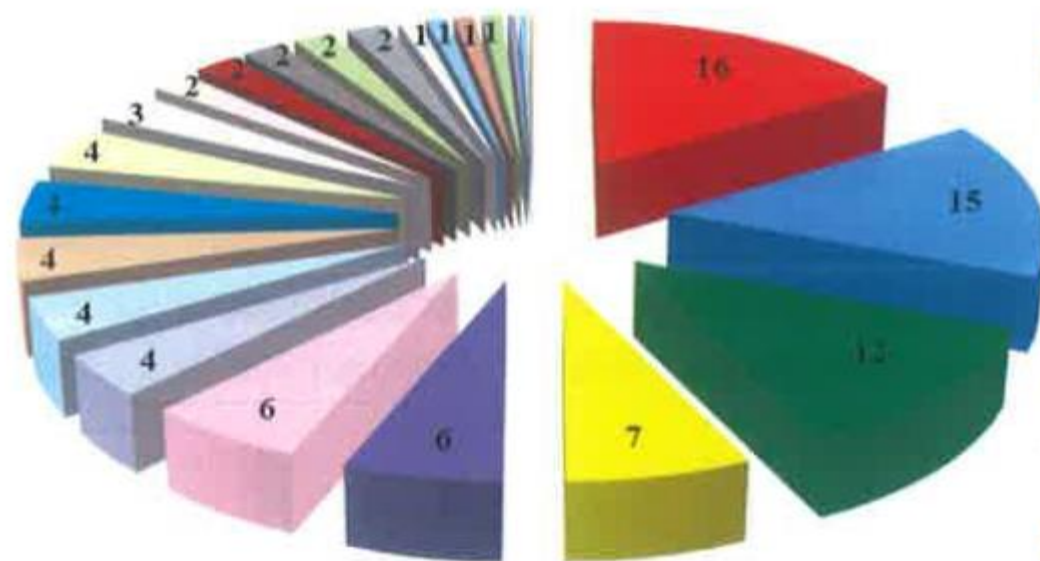
**MEGKERESÉSEK SZÁMA 2013-2022.
ELLÁTOTTJOG**

forrás IJSZ

Érintett ellátotti jogok 2022-ben a megkeresések számának tükrében:

ÉRINTETT ELLÁTOTTJOGOK
2022.

- Tájékoztatáshoz való jog 16%
- Korlátozó intézkedéssel kapcs. jog 15%
- Teljeskörű ellátáshoz való jog 12%
- Testi-lelki egészséghez való jog 7%
- Öngondoskodáshoz való jog 6%
- Gondnokság alatt állók speciális jogai 6%
- Emberi méltósághoz való jog 4%
- Családi kapcsolatok fenntartásához való jog 4%
- Panasz kivizsgálásához való jog 4%
- Szociális biztonsághoz való jog 4%
- Egészségügyi ellátáshoz való jog 4%
- Testi épséghez való jog 3%
- Intézmény működésével kapcs. adatok megismerése 2%
- Információkhoz, adatokhoz való hozzáférés joga 2%
- Intézményen belüli, kívüli szabad mozgáshoz való jog 2%
- Képességek, készségek fejlesztéséhez való jog 2%
- Személyes tárgyakhoz való jog 2%
- Egyenlő bánásmódnak való jog 1%
- Társadalmi integrációhoz való jog 1%
- Dokumentáció megismeréséhez való jog 1%
- Akadálymentes környezethez való jog 1%
- Értékek megfelelő és biztonságos elhelyezéséhez való jog 0.4%
- Élethez való jog 0.4%
- Személyes adatok védelméhez, adatvédelemhez való jog 0.2%

A megkeresések szociális ellátások szerinti felosztását az alábbi táblázat mutatja:

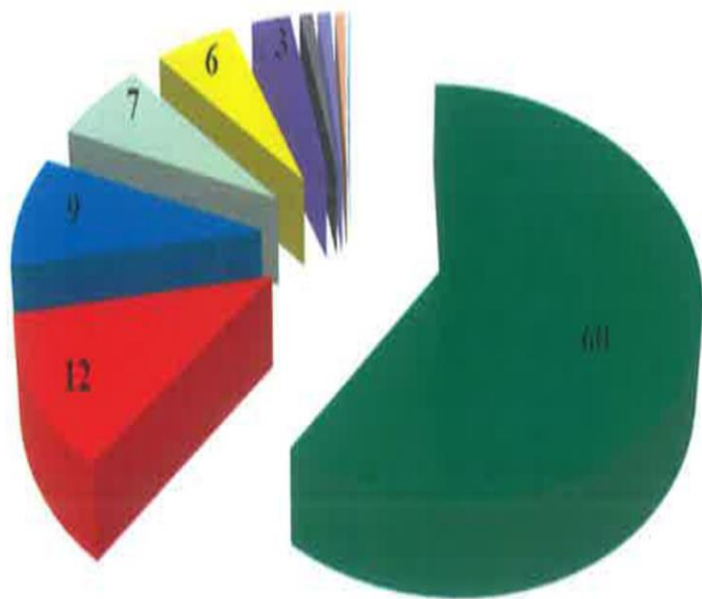
Alapszolgáltatás (%)									Szakosított ellátás (%)								
házi segítségnyújtás	nappali ellátás	étkeztetés	családsegítés	falugondnoki szolgáltatás	támogató szolgáltatás	utcai szociális munka	jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	közösségi ellátás	idősek otthona	fogyatékos személyek otthona	pszichiátriai betegek otthona	támeneti elhelyezést nyújtó (bentlakásos intézmény)	rehabilitációs intézmény	támogatott lakhatás	lakóotthonok	szenvédélybetegek otthona	hajléktalanok otthona
2,4	2,3	2,3	1,2	0,6	0,3	0,2	0,2	0,1	54	13,2	11,4	4	3	2,2	1,1	1,1	0,4

A betegjogi képviselőkhöz 2022-ben beérkezett panaszok, és a megkeresésekben érintett betegjogok százalékos megoszlása az alábbi ábrán látható.

ÉRINTETT BETEGJOGOK
2022.

- egészségügyi ellátáshoz való jog 60%
- emberi méltósághoz való jog 12%
- tájékoztatáshoz való jog 9%
- egészségügyi dokumentáció megismeréséhez való jog 7%
- nem betegjogot érintő jog 6%
- kapcsolattartás joga 3%
- gyógyintézet elhagyásához való jog 1%
- orvosi titoktartáshoz való jog 1%
- önrendelkezéshez való jog 0,8%
- ellátás visszautasításának joga 0,2%

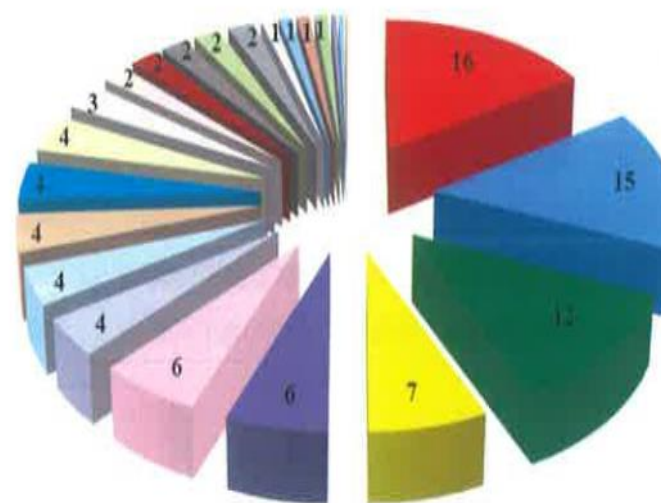

forrás: IJSZ

Érintett ellátotti jogok 2022-ben a megkeresések számának tükrében:

ÉRINTETT ELLÁTOTTJOGOK
2022.

- Tájékoztatáshoz való jog 16%
- Korlátozó intézkedéssel kapes. jog 15%
- Teljeskörű ellátáshoz való jog 12%
- Testi-lelki egészséghez való jog 7%
- Önrendelkezéshez való jog 6%
- Gondnokság alatt állók speciális jogai 6%
- Emberi méltósághoz való jog 4%
- Családi kapcsolatok fenntartásához való jog 4%
- Panasz kivizsgálásához való jog 4%
- Szociális biztonsághoz való jog 4%
- Egészségügyi ellátáshoz való jog 4%
- Testi épséghez való jog 3%
- Intézmény működésével kapes. adatok megismerése 2%
- Információkhoz, adatokhoz való hozzáférés joga 2%
- Intézményen belüli, kívüli szabad mozgáshoz való jog 2%
- Képességek, készségek fejlesztéséhez való jog 2%
- Személyes tárgyakhoz való jog 2%
- Egyedül bánásmódhoz való jog 1%
- Társadalmi integrációhoz való jog 1%
- Dokumentáció megismeréséhez való jog 1%
- Akadálymentes környezethez való jog 1%
- Értékek megfelelő és biztonságos elhelyezéséhez való jog 0,4%
- Élethez való jog 0,4%
- Személyes adatok védelméhez, adatvédelemhez való jog 0,2%

forrás: IJSZ

Közös problémáink háttere

- ▶ Szakemberhiány
- ▶ Túlterhelés
- ▶ Alacsony szakmai presztízs
- ▶ Forráshiány

Fontos helyszínek, szereplők

- ▶ Idősellátás, demencia gondozás
- ▶ Pszichiátria, addiktológia
- ▶ Hajléktalanok ellátása
- ▶ Fogyatékkal élők
- ▶ Halmozottan hátrányos helyzetűek
- ▶ Otthonápolás
- ▶ Háziiorvosi szolgálat
- ▶ Védőnői hálózat
- ▶ Rehabilitációs intézetek
- ▶ Orvosszakértői Intézetek
- ▶ Krónikus osztályok
- ▶ Sürgősségi ellátóhelyek
- ▶ Mentés, betegszállítás
- ▶ Traumatológia
- ▶ Neurológia
- ▶ Pszichiátria
- ▶ Belgyógyászat

Közös együttműködés

- ▶ Speciális tájékoztatási és információ átadási technikák alkalmazása, módszercsere
- ▶ Szociális ellátórendszerben dolgozók bevonása, informálása, felkészítése az ellátott egészségügyi ellátása során (hozzátartozói szerep) - EESZT?
- ▶ Esetkonzultáció
- ▶ Információs kiadványok készítése, nyílt napok szervezése
- ▶ Közös ápolási-gondozási- betegkísérő dokumentáció kidolgozása
- ▶ Közös továbbképzések, protokollok
- ▶ Alapápolási ismeretek azonos módszertana, pontszerzési lehetőség a másik ágazatnál
- ▶ Rendszeres egyeztető megbeszélések legalább vármegyei szinten
- ▶ Közös pályaaorientációs események, börsék
- ▶ Ágazatok közötti koordinációért felelős hivatal/osztály/részleg
- ▶ Team szemlélet kiterjesztése, mentálhigiénés szakemberek szerepének megerősítése

Köszönöm szépen a figyelmet!

egjogkonnyen@gmail.com